Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet



Asia: EJ 17/2020 vp - E 69/2020 vp

ASIANTUNTIJALAUSUNTO KOMISSION TIEDONANNOISTA KOSKIEN EU:N ENERGIAJÄRJESTELMÄN INTEGROINTISTRATEGIAA JA VETYSTRATEGIAA

*Yhteenveto strategioiden sisällöstä*

Komissio antoi 8.7.2020 tiedonannot koskien EU:n energiajärjestelmän integraatiostrategiaa ja vetystrategiaa sekä käynnisti Euroopan vetyalli-anssin toiminnan. Saksa käsittelee strategioita EU-puheenjohtajakaudellaan.

Strategioiden on tarkoitus edistää siirtymistä ilmastoneutraaliin talouteen vuoteen 2050 mennessä sekä vuodelle 2030 asetettujen, todennäköisesti kiristyvien energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Strategiat sisältyvät Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan.

Energiajärjestelmän integraatiolla edistetään energiatehokkuutta, uusiutuvan energian integrointia järjestelmään, uusien vähähiilisten polttoaineiden käyttöä sekä kiertotalouden periaatteiden toteutumista energian käytössä ja siirrossa. Energiajärjestelmien integraatiostrategia sisältää linjauksia liittyen muun muassa energiatehokkuusdirektiiviin ja uusiutuvan energian direktiiviin. Strategiassa mainitaan muita energiasektorin toimenpide-ehdotuksia ja eräitä muiden sektoreiden lainsäädäntöön liittyviä linjauksia.

Vetystrategia täydentää energiajärjestelmän integrointia koskevaa strategiaa tarkemmilla linjauksilla vetyä koskien. Uusiutuvalla tai vähäpäästöisellä vedyllä voidaan korvata fossiilisia polttoaineita ja raaka-aineita sektoreilla, joilla päästöjä on vaikea vähentää. Uusiutuvaan vetyyn liittyvä tutkimus tarjoaa mahdollisuuksia kehittää Euroopan teknistä johtajuutta ja luoda kasvua ja työpaikkoja EU:ssa. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää komission mukaan koordinoituja ja kunnianhimoisia politiikkatoimia EU-tasolla ja kansallisesti sekä yhteistyön kehittämistä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa. Strategiassa määritellään toimia eri politiikka-alueilla kattaen koko vedyn arvoketjun. Toimet liittyvät muun muassa teollisuuden, markkinoiden ja infrastruktuurin kehittämiseen sekä vetyyn liittyvään tutkimus- ja innovaatiotoimintaan sekä kansainväliseen yhteistyöhön.

Strategian yksityiskohtaiset linjaukset liittyvät muun muassa vetyyn liittyvän terminologian selkiyttämiseen, alkuperäätakuu- tai muiden sertifikaattijärjestelmien kehittämiseen, vähähiilisten perustuotteiden (kuten teräs ja kemikaalit) tuottamiseen hiilenhinnanerosopimusta pilotoimalla, vedyn tuotanto- ja siirtoinfrastruktuuriin liittyvän lainsäädännön kehittämiseen, tutkimus- ja innovaatiopanostuksiin sekä kansainvälisen yhteistyön tiivistämiseksi Itä-Euroopan ja Afrikan kanssa sekä Mission Innovation -alustalla.

Euroopan puhtaan vedyn allianssin (European Clean Hydrogen Alliance, jäljempänä vetyallianssi) toiminta käynnistettiin samanaikaisesti energiajärjestelmän integrointia koskevan strategian ja vetystrategian julkaisun kanssa. Vetyallianssin työtä johtaa komissio. Vetyallianssiin liittymiseksi organisaation tulee allekirjoittaa vetyallianssia koskeva deklaraatio, joka ei ole juridisesti sitova. Vetyallianssi edistää vetystrategian toimeenpanoa pyrkimällä identifioimaan ja rakentamaan vetyinvestointien joukon (pipeline). Vetyallianssi pyrkii tekemään EU:sta johtavan vetyteknologioiden kehittäjän. Vetyallianssi on avoin vedyn parissa työskenteleville yksityisille ja julkisille organisaatioille.

*Yhteenveto Suomen kannasta strategioita koskien*

Suomi kannattaa EU:n energiajärjestelmän integrointistrategian ja vetystrategian hyödyntämistä niin EU:n energiapolitiikan kuin muidenkin sektorien politiikkatoimien suunnittelemiseksi. Suomelle on tärkeää, että strategiat parantavat EU:n edellytyksiä saavuttaa energia- ja ilmastopoliittiset tavoitteensa. Strategioiden pohjalta tehtävillä politiikkatoimilla voidaan vahvistaa EU:n kilpailukykyä edistämällä energiajärjestelmän kustannustehokkuutta, huoltovarmuutta ja innovatiivisten uusien ratkaisujen käyttöönottoa.

Suomi tarkastelee vetyä energiamarkkinoilla samoista lähtökohdista kuin muitakin energiajärjestelmien integrointia edistäviä ratkaisuja. Edistämistoimet tulee suunnata sellaisiin vedyn valmistamisen tapoihin, jotka hyödyntävät päästötöntä sähköä tai ovat muuten vähäpäästöisiä. Tämä edellyttää kaikkien puhtaiden sähköntuotantoteknologioiden käytön mahdollistamista, vahvoja eurooppalaisia sähkönsiirtoyhteyksiä sekä innovaatiopanostuksia vetyteknologian kehittämiseen.

Suomi liittyy Euroopan vetyallianssiin ja allekirjoittaa vetyallianssi-deklaraation.

Juho Korteniemi
Erityisasiantuntija